

ባለፉት 27 ዓመታት የትግራይ ተወላጆች

የያዙትን የፖለቲካ አቋምና ምክንያቶቹ

ወልዳክብ ድንቡ

April 13/2018

ሚያዚያ 4/8/2010

ይህ ጽሁፍ ባለፉት 25 ዓመታት የትግራይበሚል እ.ኤ.አ በ16/12/2016 ለአንባቢያን አደባባይ ወጥቷል። ዶ/አብይ ለጠቅላይ ምኒስትርነት መመረጥ ዋዜማ ድረስ ፤ “በኢትዮጵያ የበላይነት የነገሠው ትግራይዊነት ወይስ ህወሃታዊነት” በሚል በተለያዩ ሚዲያ ዘርፎች ለአራት ሳምንታት ያህል የጦፈ ክርክር (boiling dispute) በመደረግ ላይ እያለ አሸናፊውና ተሸናፊውን ሳይታወቅ ወደ ዶ/አብይ ሹመት አውንታዊና አሉታዊ ፋይዳ ታይታና ክርክር ተዘረ/ተገባ። <1> በዚህ ጽሁፍ ላይ አንዳንድ ተዛማጅ ነጥቦች ስለታከለበት <2> ህወሃት/ወያኔ ኢትዮጵያና የኢትዮጵያ ሕዝብ እስከገዛ እና ትግሬዎች ከኢትዮጵያ ሕዝብ ጎን ተሰልፈው የህወሃት/ወያኔ ግፍ እስካልተቃወሙ ክርክሩን መቀጠሉን ስለማይቀር፤ ይህ ጽሁፍ ለክርክሩ አስተዋጾ ያደርግ ይሆናል ብለን በማሰብ አደባባ እንዲወጣ ፈለግን ።

ጽሁፉ ከዚህ ይጀምራል

የጥንታውያኖቻችን ዘመን ፣የቅም-ያቶቻችን ዘመን ፣የያቶቻችን ዘመን ፣የባቶቻችን ዘመን እያልን ያ ትውልድ ያፈራው ማሳበረሰብ ዘመን ተደረሰ ። በሁሉንም ዘመን የነበሩትን ቀደምቶቻችን የሚታወሱባቸው ገድሎች እና ቅርሶች (ለጋሲ) አልቀቸው ። ስለቅድመ ወያኔ/ህወሃት ጅግኖቻችን አበይት ወይም ወርቃማው ትውስታችን የሚሆነው ፣አገራችን ኢትዮጵያ በመሳፍንት አገዛዝ በነበረበት ዘመንም ሆነ በማክከላዊ መንግሥት መተዳደር ከተጀመረ በኋላ የፖለቲካ ሥልጣንና የምጣኔ ሃብቷ(economy resources) በጨበጡትና ባልጨበጡ ተፎካካሪዎች መካከል የከረረም ሆነ መለስተኛ ቅራኔዎች ቢኖርባቸውም ፣በጋራ የኢትዮጵያ ‘ሉዓላዊነትና ዳርድንበር’ ሲያስከብሩ መኖራቸውን ነው ።

የያቶቻችን ዘመን የሚተወሰው በአደዋ ጦርነት ሲሆን ያባቶቻችን ዘመን የሚተወሰው በማይጨው ጦርነት ወይም ከሁለተኛው የጣሊያን ወራሪ ሠራዊትጋር በተደረገ ጦርነት ነው። የእኔም አባት ከሁለተኛው የጣሊያን ሠራዊት ጋር ከተፋለሙት ጀገኖች አባቶቻችን አንዱ ነበር። የእኔ ትውልድ የሚተወሰው ‘ያ ትውልድ’ በሚል ነው ። ስለያ ትውልድ ቀናኢ ታሪክ በተለያዩ ጸሃፊዎች የተዳሰሰና አድማስ ሰፊ ስለሆነ ማንጸባረቅ ከምፈልገው ጉዳይ ጋር ለማገናኘት ያህል ቆንጾል አድርጌ አቀርበዋለሁ ። ማለት፤

<2> አሁን ኢትዮጵያን መግዛት ብቻ ሳይሆን መልክአ ምድሯን እንድቅርጫ ሥጋ ለመሸንሸን፣ጎዑስ ሕዝቧበሌላ ጎዑስ ሕዝቧላይ ለማስነሳት ለ27 ዓመታት እየዳከሩ ያሉትን መንጋ ህዋሃቶችን <2>በሜኤሶንና በኢሕአፓ መካከል በተፈጠረው የፖለቲካ መስመር ልዩነት ምክንያት የተፈጠሩትን አሳዛኝ ይሁንታዎችን ሳላካትት፤

ያ ትውልድ የኢትዮጵያ ሕዝብ ማኅበራዊ ፍትኅ አጣ ማለት (በድኅነት ተጎሳቆለ ፣ በበሽታ ተጠቃ ፣ በመኖርያ ቤት እጦት ምክንያት በረንዳ አዳሪዬ በዛ ፣ ትምህርት ለሰፊው ሕዝብ አልተዳረሰም ፣ ገበሬው አርሶ የሚኖርበት መሬት አላገኘም፣ በኢ-ሃቅ ዳኝነት ተቸገረ) ፣ አገራችን ዘመኑ ከሚፈቅደው የዕድገት ጥበቦች ወደኋላ ቀርቷል ፣ የብሄር ብሄረሰቦች- (ቋንቋዎች፣ ባህሎች እና የእምነት እሴቶች በእኩልነት አልተሰተናገዱም) ፣ የእነዚህ ሁሉ ምክንያት የመልካም /የዲሞክራሲያዊ አስተዳደር እጦት ነው በማለት፡-

በጎሳ ፣ በቋንቋ ፣ በባህል፣ በሃይማኖት በጾታ፣ በርዕዮተ ዓለም ፣ በመደብ ፣ በጎጥ፣ በሞያ ወዘተ.. ሳይከፋፈል ለሁለገብ ለውጥ ታገለ ።

የሃይለሥላሄ ፈላጭ ቆራጭ ንጉሣዊ እና የደርግ ፋሽስታዊ ሥርዓቶችን ለማስከበር/ለማስቀጠል ከሰለጠኑትን ፖሊስዎች፣ ፈጥኖ ደራሾች፣ ጸረ-ሕዝቦችና ነፍስ ገዳዮች ጋር ግብግብ ገጥሞ የሕይወት መስዋዕት ከፍሎዋል(ያ ትውልድ) ።
ያ ትውልድ ከግለሽነት የነጻ (selfless) ትውልድ ነበር ። ያ ትውልድ በአገሩ፣ በሕዝቡ ፣ በታሪኩ ፣ በማንነቱ ወዘተ.. ኩራትና ፍቅር የታነጸ ትውልድ ነበር። ያ ትውልድ ከአንድ እናት ማኅጸን የተወለደ ወንድምና እህት ይመስል ነበር ።

አሁን በፀረ- ኢትዮጵያና በፀረ-የኢትዮጵያዊነት መተክልና መርሃግብር ተሰልፈው የሚገዙንን ቁንጮ የወያኔ/የጎሃውሃት ባንዳዎች የዚያ ትውልድ ትግል አጋር ነበሩ/አልነበሩም ለማለት የሚያስችል ጭብጥ ማስረጃ ባይኖረኝም ፣ አልነበሩም ማለትን እመርጣለሁ። ምክንያቱም እነዚህ ባንዳዎች በዚያን ግዜ-በየኒቨርስቲ፣ በኮሌጆች፣ በሁለተኛ ደረጃ ት/ቤቶች፣ ቅጥር ግቢዮችና በየትግራዎች ቡና ቤቶች ውስጥ በስውር እየተሰበሰቡ ስለትግራይን መገንጠል ይወያዩና ይደራጁ ነበር ። አብዛኞቹ በአባታቸው ውይም በአያታቸው ባንዳዎች ቢሆኑም ፡-የቀኝ አዝማች፣ የግራዝማች፣ የፊታውራሪ ወዘተ.. ልጆች ናቸው። ሃይለሥላሴ ሥልጣናቸውን ይዳፈራል ብለው የሚፈሩት ከአገር ወዳድ ጀግና አርበኞች የበለጠ ባንዳዎችን ነበር። ስለሆነም ግራዝማች፣ ቀኝ አዝማች ፣ ፊታውራሪ ፣ ባራምባራስ ወዘተ.. እያለ ይሾማቸው ነበር። ከጭቁኑ አርሶ አደር፣ ከጭቁኑ ላባደረ፣ ከጭቁኑ ነጋዴ ወዘተ.. የሚሰበሰቡ ግብር ለእነዚህ ሹማምንት ድጎማ ይሰጥ ነበር።

ከላይ ያስጨበጥኩት እውነታ እንዳለ ሆኖ ፡- አነስተኛ ፣ መካከለኛና ከባድ ክብደት የነበራቸው የትግራይ ተወላጆች ከያ ትውልድ ጋር ሁነው ታግለዋል ። ከባድ ክብደት ከነበራቸውና በቀንደኝነት ከያ ትውልድ ጋር ከታገሉት ውስጥ - ጥላሁን ግዛው ፣ ብርሃነመስቀል ረዳ ፣ ማርቆስ ሃጎስ ፣ ተስፋዬ ደበሳይ ፣ ዘሩ ክሸን ወዘተ.. ይገኙበታል ።

ባለፉት 27 ዓመታት የትግራይ ተወላጆች የያዙትን የፖለቲካ አቋም ከላይ ከገለጽኳቸው ቀደምቶቻችንም ሆነ ከያ ትውልድ ታሪክና ገድል ፍጹም በተቃራኒ ስለመሆኑ ለእኛ ለኢትዮጵያውያን አንድ ሁለት ብሎ ማስረጃ ማቅረብ ባያስፈልግም ፣ እውነቱን ለሚከዱ የትግራይ ተወላጆች እጅግ በርካታ ከሆኑ ማስረጃዎች ጥቂቶችን እጠቁምላቸዋለሁ ። ከዚህ በመቀጠል የምጠቁማቸው ማስረጃዎች በባዕዳን አገራት የሚኖሩ የትግራይ ተወላጆችን ይሁ ንታ/ድርጊቶች እንጂ በወያኔ የአፓርታይድ ሥርዓት ምክንያት ባገር ቤት ለ 27 ዓመታት ትግ ራይ ባልሆኑ ኢትዮጵያውያን ላይ የተፈጸሙትንና በመፈጸም ላይ ያሉትን ሁለገብ ግጭትና ጥቃቶችን አያካትትም ። ይኸውም ፡-

1. ወያኔ/ህወሃት የኢትዮጵያ ሕዝብ ገዢ መሆን በጀመረ ማግሥት የትግራይ ተወላጆች በባ ዕዳን አገራት በኢትዮጵያዊነት ከተደራጁትን ማኅበሮች/ኮምቴዎች ተለይተው ትግራዎችን ብቻ ያቀፈ ኮምኒቲዎች መመሥርት ጀመሩ/መሥርቷል

2. በኢትዮጵያዊነት ተመሥርተው ኢትዮጵያውያንን በዕኩልነት ይገለገሉባቸው የነበሩትን ቤተክርስቲናትና መስጊዶች ለማዳከም ፤ (1) ትግራዎችን ብቻ ያቀፈ (2) ለወያኔ ያደሩ ሆዳም ኢትዮጵያውያንን ያቀፈ/ፉ ቤተክርስቲያናትና መስጊዶች ማደራጀት ጀመሩ/አድራጁ

3. በቅድመ ወያኔ በኢትዮጵያዊነት በጋራ ተሳትፎ እናከብራቸው የነበሩትን የዘመን መለወጫ፣ የገና ፣የፋሲካ ፣የኢድ አልጢር ፣የሮመዳን ወዘተ.. አውደ በዓሎቻችንና ወግ ማዕረጎቻችንን እኛና እነሱ በሚል በትግራይነትና በትግራይ ተወላጆቻችን ስብስብ ብቻ ማክበር ጀመሩ

4. እኔ በምኖርበት የአውስትራሊያ ግዛቶች/ ስቴቶች አንዱ ዋና ከተማ 2500- 3000 ቁጥር ያላቸው የትግራይ ተወላጆች አሉ/ይኖራሉ ፤ ወያኔ ለ 27 ዓመታት በሕዝባችን ላይ እየፈጸመ ያለውን ግፍ ለማውገዝና የወያኔ ሉዑካን አውስትራሊያ በሚጎበኙበት ወቅት ባደረግናቸው የተቃውሞ ሰልፎች አንድ የትግራይ ተወላጅ ብቻ በተወሰኑ ሰልፎች መሳተፉን የተቃውሞ ሰልፍ አዘጋጆች አስተውሎዋል ።

በሰው ቁስል እንጨት መስደት እንደሚባለው የትግራይ ተወላጆች እኛን በመቃወም የወያኔ ግፎች ለማጽደቅና አበጅ ለማለት ሰልፍ ይወጣሉ ። በተለያዩ አጋጣሚዎች ወያኔ አገራችንና ሕዝባችን ከፋኛ የጎዳና የበደለ መሆኑን ሲነገራቸው ለመደባደብ ይቃጠሉ ። ለምን ተደፈርን ብለው ይንጫጫሉ ፣ በወያኔ ላይ የሚነገረው ሁሉ ውሸት ነው (ትግሬ ስለገዛ) ነው በማለት ያዙኝ ልቀቁኝ ይላሉ ።

5. ኢትዮጵያና ኢትዮጵያውያን ወክለው ወደ ተለያዩ አገሮች የሚላኩትን አምባሳደሮችና ሌሎች ልዕኳን ስለአገር ጉዳይ የሚያወያዩት ትግራዎች ብቻ በመሰብሰብ ነው ። ይህ ሁሉ ሲሆን በግልም ሆነ በቡድን ልክ አይደለንም ፣አገባብ ያልሆነ ድርጊት ነው የምንሰራው ብሎ የተናገረ ፣ ድምጽ ያሰማ ፣ የጻፈ ወዘተ ትግሬ የለም

6.እኛ ስናዝን እነሱ ይደሰታሉ ፤እኛ ስናለቅስ እነሱ ይሰቃሉ

7. በወያኔ የግፍና የሶቆቃ ሥርዓት አንገፍግፏቸው ራሳቸውን (ስለሚሰቅሉና ስለሚያቃጥሉ) ኢትዮጵያውያን ጉዳይ ሲነሳ ጠግቦ/ጠግባ ነው በማለት ይሳለቃ ሉ፤ያሸፋሉ ።

የወጋ ቢረሳ የተወጋ አይረሳምና ድርጊቱን ያሳዘናቸው ኢትዮጵያውያን ለምን እንደዚህ ያደርጋሉ? እንዴት ጎራ ለይተው ይሰለፋሉ? ምክንያቱ ምን ይሆን? እያሉ-በነጠላም ፣ በጥንድም ፣በቡድንም አዘወትረው ከጠየቁና ከተወያዩ በኋላ፣ ትግራዎች ጎራ ለይተው የተሰለፉት በሚከተሉት ምክንያቶች እንደሆነ በጉዳዩ የተወያዩ ሁሉ ይስማማሉ (እኔ በምኖርበት አካባቢ) ማለቴ ነው ።

II. የአገራችንን የፖለቲካ ሥልጣን በእነሱ ጠባብ ዘውግኞች እጅ በመውደቁ ፤

-የ 90 ሚሊዮን የኢትዮጵያ ሕዝብ :-መብት ፣አእምሮ ፣አንድበት፣እጅና እግር መቆጣጠር በመቻላቸው የበላይነት(supremacy)ስለሚሰማቸው

- ቤተሰባቸውም ሆነ እነሱ ወደ አገር ቤት ሲመለሱ አዛዥ እንጂ ታዛዥ እንደማይሆኑ ስለሚያውቁ

- በኢትዮጵያ በሁለገብ የሥልጣን ተዋረድ ዘመዶቻቸው በአንጻራዊ አዛዥነት ማዕረግ እንጂ በታዛዥነት እንደማይሰሩ ስለሚያውቁ

- የኢትዮጵያ የተፈጥሮ ሃብት ምንጮች :-ማዕድኖች፣ለም አፈሮች፣የወንዞች ውሃ፣ዛፎች፣የዛፍ ግንዶች፣ጥሬ ሃብቶች፣ ኢትዮጵያውያን በላባቸው ያፈሩትን ሃብት ወዘተ.. <The wealth of Ethiop> በሙሉ በእነሱ ጎሳ/ዘውግ እጅ በመውደቁ እና የትግራይ ማልሜያ በመዋላቸው

- 104 ሚሊዮን የኢትዮጵያ ሕዝብ መሬት አልባ በሆነበት፤ በሁሉንም

የኢትዮጵያ መልክዓምድር ውስጥና ዙሪያ የሚፈልጉትን ያህል እና የሚፈልጉትን ዓይነት መሬት ስለሚሰጣቸው

-ከአፍሪካ ሚሊዮኖች ቁንጮውን ቦታ የያዙት እነሱ በመሆናቸው

- ጭብጥ ቆሎ ተይዞ ወደ አሻሮ ምጣድ መጠጋት እንደሚባለው ፣ባደጉት ባዕዳን አገሮች በመሥራት ያገኙትን ገንዘብ ብቻ ሳይሆን ለሥራ ፈትነትና ለጡረታ ከሚከፈላቸው የገቢምንጭ ያጠራቀሙትን ይዘው ወደ አገር ቤት በመሄድ ከወለድ ነጻ በሆነ ብድር ጎንጸዎች/ቪላዎች አሰርተው ወይም ገዝተው ማከራየት ስለቻሉና ስለሚችሉ

- ያለወለድ ከባንክ መበደር የሚያስችል የተለየ መብት ስለተሰጣቸው

-ያለቀረጥ አስመጪና ላኪ የመሆን መብት ስላላቸው

-በፖለቲካ ምክንያት በመንግሥት እንደሚፈለጉ የማስመሰያ (ፌክ) የማስጠንቀቂያ ደብዳቤ አዘጋጅቶ በመስጠት ወደ ስደት ስለሚላኩ

-ያደጉ አገሮች በሞያም ሆነ ለንግድ ከድሃ አገሮች ወደ አገራቸው ለመውሰድ ያዘጋጁትን መሥፈርቶች (crieteria) የሚያሟሉ ሰነዶች አዘጋጅተው ስለሚሰጧቸው

-ለከፍተኛ ትምህርት ወደ አደጉ አገሮች ከሚላኩት 95% የትግራይ ተወላጆች በመሆናቸው ወዘተርፈ

II.ቅኝ ገዢዎች በቅኝ ተገዢዎችን ለማስተዳደር የተጠቀሙበት እኛና እነሱ ፣የበላይነትና የበታችነት፣የማምበርከክና የመምበርከክ የፖለቲካ ሥራዓት/ ርዕዮተ አስተምሮት ስለተሰጣቸው (for being indoctrinated as us v.s the other , dominant v.s Subordinate Political system/Ideology) .ከእነዚህም ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው

ሀ/ የአጼ የሐኒስና የራስ አሉላን ገድል ታሪክ ፣ የአክሱም ሐውልትና የአደዋን ድል ታሪካዊነትና ኩራት ፣ የትግራይ ሕዝብ ገድል፣ ባህል ፣ ቋንቋ ወዘተ..ለሌላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ምኑም አይደለም ፤ ማለት የኢትዮጵያውያን የገድል ፣የታሪክ ፣የባህል ፣የቋንቋ ፣የሰደቃዓላማ ወዘተ.. እሴቶች ሁሉ ከትግራይ ሕዝብ ጋር እንደማይዛመድ ወይም እንደማይገናኝ

ለ/ ያለፈው ምዕተ ዓመት ባማራ የበላይነት የኢትዮጵያ ቅኝ ተገዢ ነበርን ፤ የሚቀጠለው መቶ ዓመት ሥርወ መንግሥቱ ለትግሬዎች ነው

ሐ/ “ከዚህ ከወርቃማ ትግሬ ዘር በመወለዴ እጅግ በጣም እኩሉሁ” መለስ ዜናዊ ። ያ ማለት ከትግራይ እናትና አባት የተወለደ ሁሉ ወርቃማ ነው ፤ ኢትዮጵያውያን ‘ከብርና ከነሃስ’ የተፈጠሩ ስለሆኑ በትግሬዎች መገዛት ወይም በትግሬዎች ሥር መተዳደር ተፈጥሮአዊ ግዴታቸው ነው (by nature, Tigreans are the golden race , they are superior to all Ethiopian ethnics or all Ethiopian ethnics are inferior to Tigreans. Therefore, all the inferior Ethiopians should/must be governed by Tigreans)

መ/ መሳርያ ብንሰጣቸውም ድፍረውም ሆነ ችለው ስለማይዋጉን አትሥጉ !

ረ/ ህወሃት ከሌለ የኢትዮጵያ ፍጻሜ ማለት አርማኪዶን ስለሚሆን ፤ ይህንን አደጋ/ሪስክ ወስዶ እኛን የሚዳፈር አይኖርም ፤ ከአሁን በኋላ ትግሬዎች እየተተካካን ኢትዮጵያና ኢትዮጵያውያንን መገዛት ነው አይዟቸው!

ሠ/ በጠመንጃ አፈሙዝ ማሸነፍና መሸነፍ የበጎ አድራጎት ኮንትራት አይደለም ፤ ለማሸነፍም ሆነ ለመሸነፍ ዋጋ ያስከፍላል ፤ ድሮ የቅኝ ተገዢዎቻቸው ነበርን፤ አሁን አሸንፈን ቅኞቻችን አድርገናቸዋል ፤ እንደቅኝ ተገዢዎች ጸጥ ለጥ ብለው ይገዙልን ፤ የቅኞቻችን እሮሮ የሚሰማ ጀሮም ሆነ የሚያዝን ኅሊና ሊኖረን አይገባም ወዘተ... የሚሉ ናቸው ። ስለሆነም እነኚያ/እነ ሱ በሚሏቸው ኢትዮጵያውያን ላይ -ንቀት ፣ ጥላቻ ፣ ጭካኔ ፣ ቂምና ትምክህት እንዲኖራቸው ተኮትኩቷል/ታንጿል ።

“Dogmatic ideologies remove doubt, but they have a major drawback. They are bound to be false. They can be imposed on society only by repressive methods that stifle free discussion and prevent a better understanding of reality. Such ideologies lead to a closed society....” (Andras Szanto : in What George Orwell didn't know.....,2007). ቀኖናዊ ዕርዮቶች መጠራጠርን ያስወግዳሉ፤ ግራና ቀኝ ሳይታይ ጭፍን እርምጃ ለመውሰድ ይጠቅማሉ ፤ በግድ/በጉልበት ሕዝብ ላይ ስለሚጫኑ ሕዝብ ተወያይቶ እውነቱን እንዳያውቅ ይከለክላሉ ፤ ነገር ግን (lies have got short legs) የውሸት እግሮች አጭር ናቸው እንደሚባለው ፤ ቀኖናዊ ርዕዮቶች ዕድሜያቸው አጭር ነው ፤ የውሸት ሥራቸው ፣ የውሸት ተልዕኮዎቻቸው ጠልፎ ይጥላቸዋል ። እንደ እነዚህ ዓይነት ዕርዮቶች “ዝግ ማኅበረሰብ” ማለት ከአዲስ እውቀት ፣ ከአዲስ አስተሳሰብ የተገደበና ኋላቀር አስተሳሰብ ያለው ማኅበረሰብ ይፈጥራሉ ።

“We usually remember George Orwell for the dangers he foretold about the effective use of propaganda, through which war becomes peace, torture becomes love ,ignorance becomes strength ,and despots and demagogues elevate euphemism to a high art” : Drew Western, “The New Frontier ,The Instruments of Emotion, in Andras Szanto). ጆርጅ ዎርዌል ስለመጻኢ የረቀቀ የፕሮፓጋንዳ አደገኛነት ‘የተነበየውን’ ሁሌ እናስታውሳለን ፤ ጦርነት እንደ ሰላም ፣ ሰቆቃ እንደ ፍቅር ፣ ድንቁርና እንደ ጥንካሬ ወዘተረፈ አድርጎ መስበክ የወደፊት ፕሮፓጋንዳ እንደሚሆኑ ፤ እንድ ለገሰ ዜናዊ ዓይነት አምባገነኖችና አስመሳይ ሕዝባዊ መሪዎች (populist leaders) ወደ ሥልጣን ለመውጣትና ሥልጣናቸውን ለማራዘም (euphemism) ማለት በማር የተጠቀሰ ስሶ

ወይም መርዝ ባህሪ ባላቸው ስሜት ቀስቃሽ፣ ጣፋጭ ቃላትና ሃረጎች ወደ ከፍተኛ ጥበብና ተወኔነትን አሳድገው እንደሚጠቀሙ ተንቢዮ ነበር ማለት ይመስለኛል ።

III. የንቃተ-ኅሊና ዝቅተኝነት

ትግሬዎች ከላይ ጆርጅ አርዌል <George Orwell> ለተነበየው ዓይነት ፕሮፓጋንዳ ተጋልጠዋል ፤ በንደዚ ዓይነት ፕሮፓጋንዳ ተጠልፎዋል፣ በንደዚህ ዓይነት እውሸት አእምሯቸው ታጥቧል። በሳይኮፓቲክ <psychopathic> መለስ ዜናዊና ሌሎች ቁንጮ ወያኔዎች የስብኳቸውን ሁሉ ፡- ሳያኝኩ ፣ሳያጣጥሙ፣ሳይጠይቁ፣ ግራና ቀኝ ሳያዩ እንደወረደ ውጠውታል። **Psychopathic**, sometimes considered synonymous with [sociopathy](#), is traditionally defined as a [personality disorder](#)^[4] characterized by persistent [antisocial behavior](#), impaired [empathy](#), impaired [remorse](#), [bold](#), [disinhibited](#), and [egotistical traits](#). Different conceptions of psychopathy have been used throughout [history](#). These conceptions are only partly overlapping and may sometimes be contradictory (source:wikipedia)

IV. ፈጣን የመጓጓዣና የመገናኛ ጥበብ/ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ እድገት ምክንያት የዓለም ማኅበረሰብ ድንበረየለሽ በሆነበት ፣ ብሄራዊ/አገራዊ ማኅበረሰብ ከዓለም አቀፍ ማኅበረሰብ በእውቀት ፣ በንግድ ፣ በምጣኔ ሃብት ፣ በጋብቻ ፣ በማኅበራዊ ኑሮ ፣ በሃዘን ፣ በደስታ ወዘተርፈ በተገናኘበት ጊዜ ሙሉ ከ/ዘመን ፣ ጨቅላ ግልገሎቻን (bunnies) አውሬዎች እንዳይበሉባት ጉድጓድ ውስጥ አስቀምጣ ፣ጉድጓዱን ጫፍ ላይ ሆና ዘብ እንደምትጠብቅ እናት ሚዳቆ ፣ በጎሳ ዙሪያ ከመከልከል አስተሳሰብ (from primordial thinking) ንቃተ ኅሊና ያለመውጣት/ያለመላቀቅ ።

ትምህርት ቤት በመሄድ ፣ በመማር ፣ በማንበብና በመጻፍ ብቻ ‘ፖለቲካዊና ማኅበራዊ ንቃተ ኅሊና’ አይሸመትም/ አይዳበርም ። የተለያዩ ባህል ፣ ቋንቋ ፣ ልማድ ፣ ልምድ ፣ እውቀት ፣ እምነት ወዘተ..ካላቸው አገር በቀልና ባዕዳን ግለሰቦች ፣ ቡድኖች ፣ ኮምፒዩተር/ማኅበረሰብ ወዘተ.. ጋር አብሮ በሙብላት ፣ በመጠጣት ፣ በመጫወት ፣ በመወያየት ነው ንቃተ-ኅሊና የሚዳብረው (through integrating and interacting with people from divers socio-cultural,socio-lingual, socio-political etc background) ። ከላይ እንደተገለጸቸው እናት ሚዳቆ እነዚያ የሚልዋቸውን ስለሚጠራጠሩ፣ስለሚፈሩና ስለሚጠሉ በጎሳ ስንሰለት ተሳስረውና በጎሳ አጥር ታጥረው ይኖራሉ ፤ ስለሆነም ፖለቲካዊና ማኅበራዊ ንቃታቸው ዝቅተኛ ነው ።

በመሆኑም ከአገር ውጭ ያሉትም ሆኑ የአገር ቤት የትግራይ ተውላጆች ላለፉት 27 ዓመታት ህወሃት/ወያኔን አቅፈውና ደግፈው ከተጓዙበት ከላይ ከተጠቀሱት በርካታ ምክንያቶች በተጨማሪ ፣ንቃተ ኅሊና ስለሚያንሳቸውም ነው ይላሉ (በአካባቢዬ በዚህ ነጥብ ዙሪያ የሚወያዩ ኢትዮጵያውያን)። ስለወያኔ/ህወሃት ሁለገብ ግፍና ጥፋት በጥቂት ቃላት ሲገልጹ “ወያኔዎች ኢትዮጵያውያንን አርዶ ከከብት ሥጋ ጋር ደባልቆ ኤክስፖርት <export> ማድረግ አልጀመረም እንጂ ሌላ ምን ቀረው” ይላሉ፣ እኔ ጻፍልኝ ያሉኝን ጻፍኩ እንጂ እይታውና ግምገማው የእነሱ ነው ።

